

Col·laboració: 1€

SANT CARLES
CENTRE PÚBLIC DE FORMACIÓ DE PERSONES ADULTES
O N T I N Y E N T

boca

Butlletí Oficial del Centre d'Adults

ESPECIAL

juny
Núm. 12
2012

Taller de **DANSA**
VALENCIANA

C/ Maians, 53. Ontinyent 46870 Tel. 962915494 Fax 962388139 c-electrònic: 46019325@centres.cult.gva.es

juny 2012

taller de dansa

ESCOLA D'ADULTS
SANT CARLES
O N T I N Y E N T

TALLER DE DANSES del Centre Públic de Formació de Persones Adultes Sant Carles

Quan la monitora i representants de l'alumnat del taller de Dansa Valenciana em van proposar de fer l'editorial i coordinar un número especial de la revista del centre, que parlara a bastament del Taller de l'escola aprofitant l'avinentesa de la doble efemèride, em va semblar molt encertat. A sobre em va captivar la il·lusió amb què plantejaven el projecte i l'organització de materials que ja havien engegat. I és que, el Taller de Dansa del CPFPA organitza la Trobada d'Escoles de Dansa Valenciana d'Ontinyent, on participen grups de tot el País Valencià. Enguany s'ha arribat a l'edició núm. 10 i ha estat especialment emotiva perquè s'hi commemorava el 20é aniversari de la creació del Taller.

Corria el curs 1991–92 quan des d'un grup del Programa Formatiu de València va sorgir la idea de fer un taller de dansa. La concreció va ser recuperar les danses d'Ontinyent, que passaven per un moment molt delicat i que feia alguns anys que patien un decandiment considerable.

Així va ser que amb 12 alumnes, va començar el Taller de Dansa, el primer mestre del qual va ser Rafael Ballester i Gandia. S'acudia a totes les festes populars dels barris d'Ontinyent i poc a poc es van propiciar les dansades de Sant Josep i del Llombo dels anys noranta i van entrar dins del calendari local de les dansades. Aquest alumnat amb els seus monitors són els veritables artífexs del projecte, que 20 anys després podem afirmar amb satisfacció, que està ben consolidat.

Des del Taller s'ha fet pedagogia en tots els sentits: ensenyant a ballar, transmetent sentiment, explicant que una dansada té un principi i un final... Des d'aquell 1991, el Taller de Dansa de Sant Carles ha participat en totes les Trobades d'Escoles d'Adults de la Vall d'Albaida, en les Trobades de Grups de Dansa de la Vall, en les Trobades d'Escoles en València...

A més, des de l'escola s'ensenyen balls populars com ara *la Dansa de la Mort* (any 2003) que s'hi balla en el Cant de la Sibila, la *Jota dels contrabandistes* (any 2004) quan aquesta comparsa exercí la Capitania cristiana de les festes de Moros i Cristians, la *Jota dels Reis* (any 2004) a la Cavalcada dels reis d'aquell any i el *Ball rodat*

de *sant Antoni l'ermità* (any 2006) estrenat en el Pregó de Sant Antoni i en el Tractat d'Almirra, *l'Enramada* de la processó del Corpus (any 2000)... la Dansa de la Mort, per exemple, ha entrat en el Passaport cultural de la Diputació; i el grup de dansa participa als diferents aplecs i trobades de dansa valenciana d'arreu del país com les de Cocentaina, Alcoi, Ibi, Montaverner, Canals... tota aquesta faena d'ensenyament i exhibició va lligada a la de reconstrucció, base de dades, investigació... per això també s'ha elaborat un cens de balladors d'Ontinyent amb més de cent registres.

Cal destacar que la “dansà” d'Ontinyent és força cerimoniosa. Hi ha un mestre de cerimònia, encarregat de vigilar l'ordre de la dansada i de traure totes les dansadores, una a una. El mestre de cerimònia marca el pas de la “dansà” en allò que es coneix com “la treta” i on exerceix de “cap de dansa” la primera dansadora que ha estat treta, la qual arrossegirà tota la dansada.

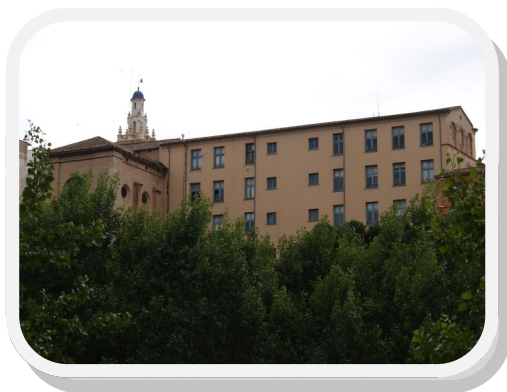
Al ritme de $\frac{3}{4}$ els xirimiters i tabaleters toquen el pas de dansa i els fandangos i tot el carrer s'ompli de música, moviment i color. Els dansadors ballen els IV fandangos formant diversos moviments, com el de cara, el d'esquena, la creu, la rosa, el caixò, l'espill... però sempre dansant en espill i marcant els cinc passos. La unitat bàsica de la “dansà” és la parella, però poden formar-se en quadres. Mentre l'última parella o quadre arriba al final de la dansada i balla el seu darrer fandango, les dues parelles o els dos quadres precedents només marcaran el pas de dansa.

I així és com des del treball constant i la il·lusió s'ha aconseguit consolidar un grup de balladors estable, crear escola, recuperar i salvaguardar un patrimoni valuósíssim de tots els valencians. Allò que va començar amb dotze alumnes valents s'ha convertit hui en una quarantena d'alumnes, que assisteixen cada setmana a les classes del CPFPA Sant Carles, i que ja compta amb un centenar de socis del “Grup de dansa d'Ontinyent” que nasqué del taller.

Per molts anys.

Vicent Terol i Calabuig

Director del CPFPA Sant Carles d'Ontinyent

Ara que tinc vint anys

Ara que encara tinc força

Que no tinc l'ànima morta

I em sent bullir la sang...

Com passa el temps! Enguany ja fa vint anys des que el 1992, per la primavera estàvem preparant la IV Trobada d'Escoles d'Adults a Agullent i decidírem obrir un TALLER DE DANSA.

Les coses passaren més o menys així: Jo feia classe de valencià i vaig tindre la immensa sort de conèixer Rafa Ballester, que hi assistia com alumne. Ell era una gran ajuda a l'hora d'ampliar lliçons. Sempre que apareixia algun tema de cultura popular, tradicions, festes... Rafa tenia la paraula. Era un compendi de saviesa, una presència protectora a més de lúcida. Llavors jo era una entusiasta de l'etnologia que tenia molt present la seducció de la dansa, la música popular, totes les formes de manifestar l'alegria un dia de festa. M'hi vaig enganxar i mai m'he desfet d'aquella atraient sensació.

Una vesprada, a classe, es va parlar del tema. Rafa ens explicà tot el protocol de les dansades: la figura del Cap de dansa, la treta de dansa, els diferents moviments, la solemnitat dels girs, quina era la millor fusta de les *postisses*... tot un entramat de cultura popular en definitiva.

Aprofitant-me de la seua bonhomia, vaig proposar obrir un taller de dansa a l'escola. No cal dir que els meus companys i companyes es mostraren il·lusionants i donaren suport a la proposta. Aprendríem un fum de coses al voltant de la dansa, però sobretot teníem un objectiu: recuperar i difondre les nostres formes de ballar tradicionals relacionant-les amb les festivitats locals.

Quedaven pocs dies per a celebrar la trobada i el repte no era minso. Aquella fou la primera "dansà". La solucionàrem prou bé, tot i que érem novells la majoria. Comptàvem amb la impagable col·laboració de Conxa per als vestits, l'ajuda de Pili que ens pentinava, Rafa Calabuig el dolçainer... no vull continuar per no deixar-me'n cap. Demane disculpes per la meua desmemòria.

Conxa Ballester i Rafael Ballester

I arribà la part més complicada: trobar parella! Vaig tornar a tindre sort. El meu company José Manuel amb un aire de jovial senyor em va acceptar la petició. A més teníem un reporter de luxe, Vicent Tormo, el meu home.

Assajàvem contrarellotge. Assimilàrem uns pocs “quadres” (el caixó, la roda, la creu, l’espill, etc.) i el que més m’agradava “la treta de dansa”. He de dir que no ho feia massa bé, encara que l’afany que hi posava i la paciència del meu ballador em compensaven. Era autenticitat, senzillament.

1a Trobada. Agullent 1992

Aquest record vol ser un petit, però sentit, homenatge que adreça a tots els qui possibiliten amb el seu esforç el fet de mantindre encesa la torxa de l’amor a la llengua i la cultura del nostre poble.

FELIÇ ANIVERSARI!

PER MOLTS ANYS! Dansa

Mila Domenech Serena

20é aniversari taller de dansa valenciana Curs 11 - 12
La saba nova assegura el futur

RECORDS DE FA VINT ANYS

a vint anys, rebent classe de valencià en el CPFPA Sant Carles, de mà de la molt volguda Mila, em vaig trobar amb un antic amic, que estudiava informàtica en la classe que impartia José Manuel. Ell li va comentar que nosaltres havíem dansat junts. Mila i José Manuel cregueren que seria molt interessant que, en el centre de Sant Carles, s'impartira dansa valenciana, i així és com es va muntar el primer taller.

El taller de dansa valenciana no es va restringir a ensenyar moviments rítmics (dansa i dansà) sinó que també es va ampliar a tota l'antropologia que allò comportava: Es feren visites culturals a tots els llocs on podien trobar-se els seus orígens. Es repartien dossiers informatius dels llocs que es visitaven (església de Santa Maria, campanar de la Vila...). Es recorregueren, també, les zones de la Solana i de l'Ombria per a conèixer els seus indrets més emblemàtics (barranc del Fresc i els seus molins i assuts, Sant Esteve, l'alt de les Figueroles, el Barranc del Gorgorrobio, diverses zones de la Serra de Mariola, el naixement del riu Vinalopó, els seus molins i cims). Abrics rupestres com la Cova dels Garrofers, la Cova de la Hedra, la Cova de la Sarsa, Caves com la Cava del Buitre, Cava de Don. Miguel, cava Arquejada,... Visites a les finestres o covetes dels moros i a d'altres pobles propers com ara La Bastida de les Alcusses en Moixent, el Castell de Montesa i el seu museu. Bocairent i els seus entorns, Banyeres, Albaida ..i moltes més poblacions i llocs on poguérem trobar mostres de les nostres arrels.

10è Aniversari-10-11-2007

Dansada camí dels carros 1994

En aquest taller de dansa valenciana també s'ensenyava la forma de vestir en diferents èpoques, formes de pentinats, calçat..., en el que vam tindre l'ajut de Concha. Es van repartint dossiers fotocopiats de llibres, amb il·lustracions, on s'explicaven tots aquests aspectes.

Amb el temps, el taller va evolucionar i començaren ja els monitors a ensenyar altres balls folklòrics i a recuperar balls que s'havien perdut en, fins arribar avui, als vint anys del seu inici.

La tasca, que en un principi es va plantejar, s'ha aconseguit en part. Caldrà seguir treballant, sense aturar-se molt més temps, amb les noves generacions per tal que el nostre patrimoni cultural recuperat no es perda.

He d'agrar la comprensió i l'atenció que, en aquell moment d'inici, tingué tot el claustre de professors del centre d'adults, els companys de la classe que tant ens van ajudar que aquesta faceta de la vida cultural pogués eixir endavant. Espere que per part del CFPA i dels companys i amics que compartim la passió pel patrimoni cultural, poder continuar i portar a terme tota aquesta tasca.

R B G

BREU RESSENYA SOBRE LA X TROBADA D'ESCOLES DE DANSA VALENCIANA

I dissabte 25 d'abril, el Taller de dansa valenciana del CPFPA Sant Carles, es vestia de gala, per celebrar el 20é ANIVERSARI DEL TALLER i la X TROBADA D'ESCOLES DE DANSA VALENCIANA.

El CPFPA Sant Carles va obrir les seues portes per acollir els dansadors i dansadores d'Ontinyent i dels altres pobles participants. El carrer es va omplir d'alegria, benvingudes, retrobament d'antics i nous balladors. De festa!

X trobada de danses a la porta del CPFPA Sant Carles.

Presentacio de l'acte

La placeta de Sant Carles i el carrer, amb la música dels tabals i de les dolçaines es convertí en punt neuràlgic de la vesprada de festa. Es va començar amb les paraules de Pepe Gandia, que va presentar la X Trobada i va recordar el començament del taller i les persones que el formaren; cite textualment: "I ara, com a homenatge a aquelles 12 persones que formaren el primer taller de dansa, que cal recordar i que eren:

Mila Domench

Rafael Ballester

Conxin Ballester

Jose Manuel Mira

Susi Tormo

Elena Jiménez

Pepa Jiménez

Tere Calabuig

Rafael Micó

Tere Micó

Teodoro Calabuig

Cecilia Balabuig

.. 4 d'ells ens faran una demostració de la dansa d'Ontinyent", que va ser la matèria que es va ensenyar en els primers anys del taller.

El quadre va mostrar l'elegància i la força cerimoniosa que és la nostra *dansà*: treta de dansa, pas pla i fandangos. Rafael Ballester, primer mestre que va tindre el taller, va fer de mestre de cerimònia, traient a ballar les dos dansadores del quadre. En acabar la *dansà*, tots ballàrem la Jota d'Alfarb acompanyats dels xirimiters del Regall. Després, tots els dansadors i dansadores desfilàrem, des de Sant Carles, pel carrer Major, pujant pel Cantalar de Sant Vicent, fins a la Plaça de Sant Domingo. Abans d'entrar a la plaça es va tornar a ballar la Jota d'Alfarb.

En aquesta X Trobada, van participar 14 grups de danses, dels quals cinc eren d'Ontinyent i la resta de set pobles diferents. Uns 160 balladors van dansar i van alegrar els ontinyentins i visitants, al voltant de cinc-cents persones que omplien la plaça, entre els quals es trobaven representants de la corporació local. Tots van mostrar el seu bon fer i l'estima per la cultura i per la llengua.

Inauguració X Trobada. Porta CPFPA Sant Carles, 2012

Tota la plaça es va omplir de música, moviment i colors. Al ritme de tabals, dolçaines i *postisses* es ballaren: jotes, boleros, masurques, fandangos, polques, copeo... acabant amb la jota de Benigànim, amb la participació de tots els que van voler ballar. Un acabament de festa amb alegria i germanor.

La presentació de cada grup, a l'hora d'actuar, va anar a càrrec d'Àngel Roca, mestre de balls populars de Lloc Nou d'en Fenollet i els campaners van posar l'equip de so. En acabar cada actuació es va regalar a cada grup una peça de ceràmica feta pels alumnes del taller de ceràmica del CPFPA Sant Carles i es va obsequiar els assistents amb mistela i pastetes casolanes, fetes i donades per dues dansadores del grup d'Ontinyent: Conchin Reig i Dolores Tormo. En acabar l'acte es va anar a sopar i va continuar la festa .

Cecília Calabuig Belda
Monitora del Taller de Dansa

Ball a la Plaça Sant Domingo, 2012

LA DANSA

Trobada Bocairent 1993

a paraula *dansa* procedeix del sànscrit i *significa* “*anhel de viure*”, o siga, una necessitat d'ordre espiritual i emotiu que s'expressa en l'acció corporal. La dansa està arrelada en l'individual i en el col·lectiu. Tot aquell que dansa es troba marcat per la seua pròpia cultura. La dansa impulsa l'energia de l'ésser humà i ha estat una de les formes més usuals de comunicació de l'espècie humana des de temps im-

morials, per expressar sentiments.

Com tota demostració cultural ha tingut les seues exaltacions i les seues decadències. Les exaltacions es donen quan el Poble té un elevat nivell cultural i una total llibertat d'expressió i de participació. La seua decadència es produeix quan hi ha una situació social intolerant. La Dansa com expressió cultural d'un Poble, naix de la necessitat vital de comunicació de l'Home amb el seu entorn immediat. Els primers documents que es troben són de l'Època del magdalenisme.

El ritme, el moviment reposat i vertical li dóna a la dansa una personalitat pròpia, que afavoreix el desenvolupament del ball en to de natural elegància. La Dansa esdevé doncs en un ritme solemne i cerimoniós. La nostra dansa és d'origen semita per les influències de la dominació àrab. Els pobles del Mediterrani, sobre tot la cultura Grega, cadències d'origen mesopotàmic i egipci, són principalment els que fan que la Dansa tinga el ritme solemne i cerimoniós abans esmentat i que la diferencia d'altres balls.

LA DANSA A ONTINYENT

La música i la dansa estan íntimament vinculades. La música, en ser art del moviment, perviu igual que la dansa, mentre que el ritme uneix les dues arts. Per entendre la nostra dansa hem de considerar els pilars que la sostenen: per una part els moviments del cos i per altra la música que els acompanya.

En parlar del fet físic de la dansa a Ontinyent, cal distingir què és la dansa i què és la *dansà* o *dansada*.

LA DANSA

La *Dansà* és la manifestació folklòrica més antiga de les comarques que formaven l'antic Regne de València. És un ball ritual que pot tindre l'origen en les danses paganes que ballava el poble en honor d'algun déu de la fertilitat, fecunditat..., coincidint amb el final de les collites com

Setmana cultural, juny 2001. Sant Rafel

acció de gràcies. En cristianitzar-se, totes les festes paganes passaren a oferir-se en honor a un sant, la festa del qual coincideix amb la collita o arplegada de fruits del poble en concret. En cada comarca, a la seua variant se la coneix per un nom concret tal com: Les Danses, Ball de Carrer, Ball de Plaça, Ball del Cremaller.... Al fet, a l'acció de ballar aquestes danses, totes amb un mateix origen i una mateixa estructura, se'l coneix com a *Dansà*.

La *Dansà* és el resultat d'una acumulació de ritmes i melodies. El ritme de la *dansà* s'aconsegueix quan hi ha coordinació entre els moviments dels braços, cames, peus... amb la música del tabal, la dolçaina o xirimita i les *postisses*, que són els instruments tradicionals de la nostra música. El P. Pérez va escriure que a principis del segle XVII es va formar a la nostra ciutat una banda de tabals i xirimites.

Obsequi a càrrec de les dansadores. Curs 11 - 12

Colla de dolçainers "El Regall". Curs 11 - 12

La *dansà* o *dansada*: és quan es referim a l'acte complet, al general, des que comença fins que acaba. Es balla en parella, un enfront de l'altre i en espill, és a dir: el dansador o la dansadora es veuen reflectits en la seua parella de ball com si estigués davant l'espill, tant en la posició dels peus com en la dels braços. És per això que s'ha d'anar, sempre, al mateix ritme. És una comitiva o processó formada per parelles dirigides, des del cap o la cua.

Trobada Fontanars dels Alforins 2003

Aquesta comitiva pren la forma del lloc on es balla: allargada si és un carrer o redona si és una plaça. La forma més senzilla és la

següent: els homes en una filera, enfront de les dones; aquesta pot ser la disposició més primitiva i s'ha conservat en algunes comarques. A partir d'ací cada poble ha introduït variants. L'evolució més generalitzada dins de la comitiva és la formació de quadres formats per dos parelles alternades.

La *Dansà* no és un ball lliure ni espontani, sinó un ball ritual des del començament fins el final. Les persones més dignes, respectables o més dansadores de la població obrin i dirigeixen la comitiva. Totes les comitives guarden un ordre en la seua formació siga l'antiguitat, casats, fadrins, forasters... per la qual cosa ningú s'ha d'introduir enmig de la comitiva, ja que trenca l'ordre establert de la formació. Cal demanar permís als organitzadors i aquests el col·locaran al lloc que li corresponga.

Àngel Roca. X Trobada. Curs 11 - 12

Roda final Sant Antoni, 2011

Setmana Cultural CPFPA, 1999

Durant el ball les parelles es canvien entre si per formar la cadena, com a signe de bona convivència social dins del poble. Com tota dansa, és una manifestació corporal que expressa sentiments, i per tant hem de saber transmetre'ls: una bona posició dels braços coordinats amb cames i peus, en posició oberta, com si anàrem a agafar la parella, el moviment de l'home voltejant un poc la dona és molt important perquè resulte una manifestació artística digna, uniforme i elegant.

L'ESTRUCTURA

L'estructura més generalitzada que s'ha conservat de la *dansà* fins a aquest segle consta d'una "Eixida o treta de dansa", "les danses" i un "final".

1.- L'eixida o treta de dansa

La treta de la dansada o eixida, serveix per a formar la comitiva i col·locar-se al lloc del ball. Comença en pas de dansa plana. La música en l'eixida és a ritme de tabal i postisses i el toc de la dolçaina marcarà el final. És una peça de més curta interpretació.

Al segle XV s'introdueix en la dansa "**el Mestre de Cerimònia**", tanmateix com s'havia fet a tota l'Europa central, per tal de ressaltar el ritme solemne i cerimoniós, del qual ja hem fet referència. Ací a la Vall d'Albaida, tenim un clar exemple a pobles com Bèlgida i Ontinyent.

Un dansador de reconegut prestigi fa de *mestre de cerimònies*. És el primer en dansar i se situa d'esquena a la direcció d'avanç de la *dansa*. És qui marcarà el pas i el qui traurà a ballar totes les balladores, una a una.

La primera dansadora que traurà serà "*la cap de dansa*", la qual, mirant al mestre com si fos el seu espill, dansarà amb ell en pas pla, fins que sone la dolçaina, moment en què es fa la primera volta i el mestre de cerimònia la dirigeix cap a la seua esquerra, deixant-la d'esquena. Tot seguit "l'entrega" solemnement al seu dansador, el qual saludant el mestre de cerimònia amb un gest cerimoniós i de respecte, començarà a dansar amb ella seguint el seu pas, en espill com s'ha dit abans. Aquest ritus cerimoniós i elegant del mestre es repetirà fins que haja eixit l'última dona que tinga dansador.

L'eixida

Xirimita (Dansa) Ontinyent

Tabal sempre ...

D.C.

Fandango I

Xirimita (Dansa) Ontinyent

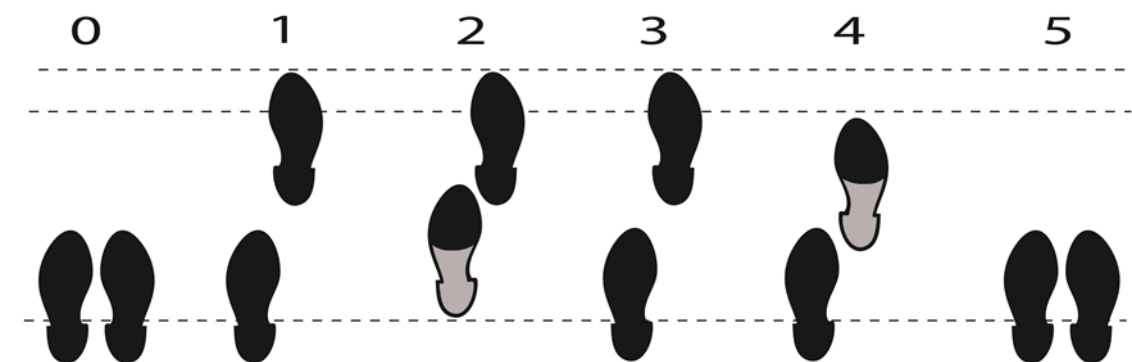
Tabal sempre ...

La “Cap de dansa” hi anirà al llarg de tota la Dansada d’esquena, hi tindrà com a missió primordial conduir i dirigir la dansada. Aquest honor recau en la més veterana. Ella i el “Mestre de Cerimònia” són els qui ostenten la mateixa representació dins de cadascuna de les Dansades.

2.- La Dansa

La dansa: és el que a altres llocs s’anomena “Ball pla”. S’acompanya únicament dels ritmes de tabal i de *postisses* i consisteix en el desplaçament cadenciós de les parelles.

Exposem gràficament aquest ball: posició dels peus

Peu completament sobre terra		Peu que punteja	
			
Esquerre	Dret	Esquerre	Dret

La posició dels braços és també molt important. En la posició 1, quan la cama dreta avança, el braç dret l’acompanya en posició arcada cap a baix, metre l’esquerre, en posició també arquejada, puja cap amunt a l’altura del cap.

La dansa ha evolucionat i per a ballar s'ajunten dues parelles que formaran un QUADRE, de vegades es veuen grups de tres parelles. Una vegada la dansada vaja ja al ritme del tabal i la dolçaina, els "dolçainers" interpretaran els "fandangos". La "Dansa d'Ontinyent" té quatre fandangos, coneguts des de fa molt de temps i que s'interpreten de forma alternativa, anomenats: Fandango I, Fandango II, Fandango III i Fandango IV.

Durant la interpretació dels "fandangos", els dansadors i dansadores que formen el quadre, es posen d'acord entre ells, per realitzar alguna de les formes de ball que són en realitat dibuixos imaginaris que els balladors tracen al mig del carrer sobre la base dels cinc passos tradicionals i les voltes. Es coneixen amb noms com: cara, creu, esquena, espill, estrella, cadena, Sant Antoni, creuar-se, caixó, el peuet, l'aranya, la rosa, de volta i mitja, l'espill al través, la roda ...

3.- El Final

L'acabament de cada "dansada" es realitzarà per parelles, o bé per "quadres" de dues parelles cadascun. Les parelles o quadres anteriors als qui estan finalitzant la "Dansada", li "guardaran respecte" i no ballaran mentrestant acaben els de davant, únicament hi marcaran el pas pla de dansa o canviant-se entre ells. Aquest procés, es realitzarà fins que l'última parella o quadre hi haja acabat. En aquest moment, es donarà per acabada "La Dansada".

En acabar la *dansà* i en senyal de concòrdia i amiat, es forma la RODA FINAL, en la qual es convida tothom que vulga participar a ballar. En aquesta figura tots se situen formant una roda o cercle.

Cóm es balla?

1. Pas de dansa mentre sona el tabal. Tots els balladors van en el mateix peu.
2. Quan sona la dolçaina, tots fan una volta a la dreta.
3. Tots es desplacen a la dreta
4. Després tots es desplacen cap a l'esquerra
5. Es repeteixen els passos dels punts 2, 3 i 4, així tot el temps que dure la melodia del fandango.

Taller de dansa

BALLS PROCESSIONALS DEL *CORPUS CHRISTI* I DE LA PURÍSSIMA CONCEPCIÓ BALL DE LA MOMA

Sabem que a Ontinyent en l'actualitat tenim sis balls processionals: Cabets, Gegants, Arquets, Veta, Cavallets i Moma, a l'espera de la incorporació d'algun que altre ball.

S'ha escollit com a primer ball a explicar l'últim ball incorporat a les nostres processions, el ball de la Moma, el qual va eixir per primera vegada als carrers de la nostra població en la processó del *Corpus Christi* de l'any 2009. Aquest ball és interpretat per balladors del Grup de Danses d'Ontinyent. És una dansa didàctic-religiosa, nascuda dins el corrent moralitzador de l'església en els segles XVI i XVII i la de major contingut simbòlic.

La Moma és una dansa popular de la Corona d'Aragó, en la qual vuit ballarins representen la lluita interna que tenim els éssers humans entre la virtut i els set pecats capitals. La música que l'acompanya és molt senzilla: una dolçaina toca la melodia i un tabalet marca un ritme ternari. La música, per altra banda, és la típica que sona a la resta de les poblacions del País Valencià, essent l'única cosa que podem dir que és igual a la Moma de València. La resta d'elements són típics i propis de la nostra població.

Ball de la Moma

Per realitzar el ball de la Moma són necessàries vuit persones, set de les quals representen els Momos, un per a cadascun dels coneguts com a set pecats capitals, i la restant que s'encarrega de donar vida a la Moma, la qual representa les Virtuts.

Els set pecats capitals són: Supèrbia, Enveja, Luxúria, Avarícia, Gola o Golafreria (Gula), Ira i Mandra (Peresa). Cadascun d'ells, en la representació del ball, tindrà l'oportunitat de fer pecar la Moma, però aquesta sempre acabarà fent tornar el Momo al rogle, junt als 6 restants, indicant que la Virtut no sucumbeix a les temptacions dels pecats. Això representa set balls, acomplint-se la coreografia amb el ball final en què la Moma es manté al centre del rogle format pels set pecats i acaba sobreposant-se a tots ells. Com el ball sencer és molt llarg, dura uns vuit minuts, solament es fa complet a la plaça de la Vila (inici de les processons) i a la plaça de l'Ajuntament (en la processó de la Puríssima sols la primera vegada que s'entra a la plaça). En la resta dels punts on es mostren els balls processionals sols es representa el ball inicial, un dels sis balls centrals, i el ball final.

Els Momos. Al tos, animal que representa el pecat.

Pel que fa a la vestimenta dels Momos està inspirada en el segle XV. Aquesta consta de barret en forma cònica amb franges de colors verd, groc i roig, vel negre que tapa la cara del ballador, toga amb l'animal que representa al pecat, brusa color granat amb llaços verds i pantaló negre amb franges grogues, calces blanques i espardenyas. Com a complement cada Momo porta un bastó de fusta. Aquesta vestimenta és coneguda com diablesa-burlesca.

La Moma té un vestit inspirat en el segle XVIII . Aquest consta de cosset, jaqueta, falda, cancan, brial, davantal, guants i vel que tapa la cara del ballador; totes aquestes peces de color blanc, com a símbol de la Virtut. Com a complements té un ventall blanc, un mocador, el ceptre i la corona. El ceptre i la corona tenen simbologies típiques d'Ontinyent. El ceptre té la bandera i l'escut de la ciutat, així com les inicials dels quatre títols que té la ciutat d'Ontinyent. Pel que respecta a la corona és la de l'escut d'Ontinyent, i a més està plena de violetes, flor de la humilitat.

Com podem saber a quin Pecat representa cada Momo?

Per saber-ho hi ha dues possibilitats:

- 1.-Fixar-se en el ball perquè en ell s'intenta representar el pecat o l'animal que representa.
- 2.- Veure el tors del Momo, ja que allí es té la imatge d'un animal i cada pecat és representat per un d'ells. Així la Supèrbia es representa per una àguila, l'Enveja per una serp, la Luxúria per una cabra, l'avarícia per una rata, la Gola per un porc, la Ira per un ós, i la Mandra per un porc senglar.

Pel que respecta al ball, s'inicia amb el pecat que es creu superior a la resta: la Supèrbia. Durant el trajecte processional aquest Momo és el que obri la desfilada del ball de la Moma. Darrere d'ell es disposen els sis Momos restants de dos en dos, acabant la desfilada la Moma i darrere els músics. Quan s'arriba al lloc del ball, la Supèrbia passa entre els altres pecats i va a buscar a la Moma, quedant-se al seu costat.

Comença, doncs, la Supèrbia a temptar les Virtuts. En aquest primer ball tots els Momos es troben en parelles i en fila, i al començar la percussió es desplacen cap avant i s'obrin per deixar un corredor per a les altres parelles de Momos. Açò acaba passant la Supèrbia agafant la Moma del braç i al arribar a l'altra banda es giren cap a la resta de Momos, els quals, a l'escoltar la dolçaina, tornen a ajuntar-se amb la respectiva parella cap a la Supèrbia i la Moma. Aquestos dos últims aniran enfrontant-se una a una a les parelles de Momos perquè vagen obrint-se i formant un rotgile, acabant el primer ball amb la Moma portant la Supèrbia al rotgile i mostrant-li el ceptre en alt. Aquesta acció es realitza a tots els Momos una volta acabat el seu ball.

El segon torn és per a l'Enveja. Aquest pecat no temptarà la Moma directament, ja que anirà serpentejant els sis Momos restants i mentrestant la Moma es mourà per tot el recinte on es fa el ball però sense fer el que fa el Momo. S'acaba la coreografia obligant la Moma a l'Enveja a que torne al seu lloc de partida.

El tercer Momo que entra en escena és el de la Luxúria. Aquest, abans que comence la música traurà la Moma del cercle, i a l'escoltar la dolçaina començarà a festejar amb les Virtuts, esquivant sempre està la temptació. Al mateix temps, els sis Momos aniran formant una "cadena" (terme designat per a un dels fandangos de la nostra dansada), entrecreuant-se entre ells, la qual cosa escenifica sendes caigudes al pecat. S'acaba com la resta de tots els balls, portant la Moma al rotgle al pecat temptador.

El pecat que ocupa la posició central en els balls dels Momos és el de l'Avarícia. Aquest Momo quan escolte la música entrarà dins el cercle per intentar furta a la Moma el ceptre, ja que aquest pecat ho vol tot per a ell. Mentre l'Avarícia intenta fer-se amb el ceptre, els sis pecats restants fan una gàbia amb els bastons per impedir l'eixida de la Virtut. S'acabarà el ball amb la desfeta de la gàbia i la tornada de l'Avarícia amb la resta de Momos.

El quint pecat que provarà sort temptant la Moma és el que es representa pel porc: la Gola. Abans de sonar la dolçaina la Gola apartarà la Moma del centre del rotgle, i al començar la melodia els sis pecats s'enfrontaran dos a dos. Així la Gola deurà introduir la Virtut dins un pont fet pels bastons dels Momos aparellats, volent-se interpretar amb això el moment de menjar. Al realitzar això amb les tres parelles, la Moma tornarà la Gola a l'altra banda del corredor i el rotgle es reconstituirà.

El penúltim Momo que intentarà fer pecar a les Virtuts és la Ira. En aquesta ocasió també iniciarà l'escenografia com l'Enveja i l'Avarícia, al començar la música. La Ira el que farà és pegar a la Moma amb el seu bastó per intentar acabar amb ella, i encara que parega que ho aconseguirà, al final del ball la Moma s'alçarà i el farà retrocedir cap al cercle. Mentrestant els Momos mostraran els seus bastons cap al centre del rotgle.

Per acabar amb els torns de temptació dels Momos entra en escena el pecat més malfeiner de tots, el de la Mandra. Aquest traurà la Moma abans de sonar la melodia, i quan ho faça intentarà fer que la Moma faça el mateix que ell: anar poc a poc i amb els braços decaiguts. Però és ara quan la Moma ha de mostrar-se més activa, fent el contrari del que s'intenta fer pecar. Per altra banda, els Momos aniran entrant de tres en tres al centre del rotgle, fent sols la meitat del ball, ja que tots ells pequen. S'acaba el ball amb la Moma obligant la peresa a tornar al rotgle.

S'acaba el ball de la Moma amb el ball final. En aquest els Momos van colpejant el bastó al terra a dreta i esquerra i dins i fora del cercle, mentre que la Moma roman al centre balancejant el ventall i el ceptre mirant cap a les quatre direccions fins que la música entra en la recta final i la Moma comença a sentenciar els Momos, els quals en tindre el ceptre davant deuen agenollar-se a la Virtut. Quan ja té tots els pecats sotmesos, la Moma fa voltes sobre sí mateixa i acaba alçant el ceptre en senyal de victòria de les virtuts sobre els pecats.

A Ontinyent surten els sis balls processionals dues vegades. L'explicació la trobem en el segle XVIII, més concretament a l'any 1745. En aquest any, el Papa Benet XIV va concedir per butlla pontifícia el títol de Patrona Canònica d'Ontinyent a la Puríssima Concepció, i com a tal li pertoca baldaquí, reservant-se el seu ús solament al cos de Crist, i en aquest cas a la nostra Patrona Canònica. Així que els balls processionals surten en la processó on participa el baldaquí, que sol ser el *Corpus Christi*, i en el cas d'Ontinyent també la processó de la Puríssima Concepció.

Taller de dansa

Foto de grup

EL CANT DE LA SIBIL·LA I LA DANSA DE LA MORT

om ja ve fent-se des de fa 11 anys, dins del temps d'Advent i uns dies abans del dia de Nadal, a l'església de l'Assumpció de Santa Maria d'Ontinyent podem gaudir de la posada en escena del Cant de la Sibil·la. Aquesta representació és un drama que

es basa en l'Apocalipsi del profeta Daniel de l'Antic Testament i en l'Apocalipsi de Sant Joan.

La dramatització s'inicia amb la lectura de la introducció dels Llibres Sagrats dins de la nit dels temps, seguit d'una tempesta aconseguida amb efectes sonors i visuals. Aquesta última serveix de preludi perquè les Parques, Mòries, Filaneres o Filles de la Nit facen l'aparició al temple, simbolitzant la seua eixida dels Hades. Les Mòries són tres: Una que s'encarrega de filar els fils que representen la vida dels mortals, una altra que lliga aquestos fils a l'arbre de la vida, i la tercera que s'encarrega de tallar-los. Al Cant de la Sibil·la aquestes se situen davant de l'Altar Major on tenen preparats sobre la creu ansada ja els fils dels personatges de la Dansa de la Mort.

Una vegada les Parques hagen arribat al seu lloc, després d'uns tocs de campanes, comença una melodia que indica als personatges de la Dansa de la Mort que es troben asseguts entre el públic que han d'apropar-se cap a l'escenari perquè la Mort realitzarà l'eixida dels Hades. Aquesta se situarà al centre d'un rogle format pels dansaires, i començarà així la Dansa.

Amb el nom de Dansa de la Mort o Dansa Macabra, coneixem el conjunt de balls, melodies textos i representacions de caràcter tant religiós com també profà, que flori- ren arreu d'Europa a tot l'ample de l'Edat Mitjana i que, amb gran varietat de formes i maneres, provaven de mostrar al públic, majoritàriament il·letrat, aspectes diversos del fet de la mort.

La Dansa de la mort d'Ontinyent (tradicional valenciana del S XIV), interpretada pel grup de danses d'Ontinyent, participa cada any en la representació del Cant de la Sibil·la. És un ball rodat singularitzador, original i propi de la festa ontinyentina, que es conforma per un total de set personatges.

Foto de grup

Un d'ells representa la mort i la resta de dansadors d'aquest ball, representen tipus medievals (S XII) pertanyents a ambdós sexes i a totes les classes socials: un savi eremita ancià, una mare abadessa, un príncep jove, una donzella adolescent, una tavernera i un nen serf de la gleba.

La mort es representa vestida amb draps negres, crani per cap i una immensa dalla on figura la inscripció "Lo temps breu". En aquesta dansa es volen representar tots els estats socials i totes les edats, havent xiquets, adults, ancians, pobres, rics, nobles, religiosos, és a dir es refereix a la igualtat de totes les capes socials front la realitat de la mort. Al final del ball la Mort aconseguirà anivellar tots els estaments socials, representant que davant la Mort no es tenen prebendes.

Una vegada tots morts s'escoltaran les campanes i a continuació la Mort, seguida dels personatges, escenificarà el descens cap als Hades per a traure d'allí a les Sibil·les. En eixos moments les Filles de la Nit lligaran a l'Arbre de la Vida els fils tallats de les Sibil·les permetent així que puguen tornar a la vida i puguen realitzar el seu oracle. Mentre sona la processó d'entrada *Iudicii signum* les Sibil·les encapçalaran la desfilada i es situaran al presbiteri. En aquest moment ja comença el pròpiament dit Cant de la Sibil·la, en el qual les sibil·les cantaran 10 de les 16 cobles de l'oracle de la vinguda del Crist. Durant el Cant les filaneres aniran lligant fils a la Creu ansada representant els fils de la Humanitat. Una vegada finalitzat el cant, les mòries tornaran a tallar els fils de les Sibil·les perquè retornen als Hades. En eixos moments, la Mort serà qui encapçalarà la desfilada i la seguiran els personatges de la Dansa de la Mort, les sibil·les, i tancaran les mòries. La representació finalitza amb el Tema de la Sibil·la.

BALLS PROCESSIONALS A ONTINYENT II

BALL DELS CAVALLETS

El Ball dels Cavallets a Ontinyent, tal i com el coneixem, el podem vore pels carrers de la nostra ciutat des de l'any 1999. L'estiu d'aquell any, va ser la primera vegada que les antigues figures que representen els cavalls varen passejar per Ontinyent. Va ser el 20 d'agost dins el "boato" de l'Ambaixador i Banderer de l'exèrcit cristià, que aquell any corresponia a la comparsa dels Fontanos. Gràcies a eixa comparsa es va poder dur a terme el naixement d'aquest ball, ja que es varen fer càrrec de la despesa econòmica que comportà construir els cavalls de cartró pedra i els vestits, tant dels cavalls com dels cavallers. En aquella mateixa eixida 2 dels cavallets es varen trencar, ja que no eren molt resistents i no varen suportar tota la desfilada.

Ball dels cavallets

Això va suposar que la Colla de Campaners d'Ontinyent es fera càrrec de la restauració de les dues figures trencades i del reforçament de les huit, amb fibra de vidre per fer-les més resistents. Així varen estar llestes per eixir en les nostres processons per primera vegada, en la Puríssima del 1999, i en el *Corpus Christi* del 2000.

Com el material de què estaven realitzades les primeres figures comportava molts problemes (pelats, tornar a repintar en cada eixida, possibilitats de nous trencaments, i gran pes per als xiquets que les havien de dur), i la baixa qualitat de les teles emprades en realitzar els vestits, des de la Colla de Campaners d'Ontinyent es tenia la idea de canviar les figures i la roba per unes altres de més bona qualitat. I així va ser, quan en la Puríssima de l'any 2003 s'estrenaren les huit figures de fibra de vidre (més resistents, lleugeres i a les quals no resultava fàcil llevar-los la pintura) i les teles que les acompanyen (de millor qualitat i de colors més adequats). A la Puríssima de l'any 2009 les xiquetes i els xiquets varen estrenar els nous vestits amb teles de més bona qualitat, que s'apropen més a aquells a qui es vol representar.

Una vegada referenciada una mica d'història referent a l'actual Ball dels Cavallets, explicarem en què consisteix el ball i com està compostat. El Ball dels Cavallets d'Ontinyent representa la batalla que de les tropes ontinyentines contra els turcs en la Batalla de Lepanto de l'any 1572. En l'escenografia s'intenta representar la batalla entre les dues tropes, encara que té un significat d'igualtat, ja que a la fi del ball no hi ha vencedors ni vençuts.

En les processons del *Corpus Christi* i de la Puríssima és el cinqué ball a aparéixer després dels Cabets, Gegants, Arquets i Veta, i davant de la Moma. Els huit cavalls i cavallers es divideixen en 2 bàndols: ontinyentins (cristians, o bàndol de la Creu) que es disposen a la banda esquerra, i els Turcs (moros o bàndol de la Mitja Lluna) que es disposen a la banda dreta. La posició inicial és amb els cavalls encarats en el sentit d'avançament de la processó. Quan comença la música els huit Cavallets s'han de situar en fila, un darrere l'altre, al mig del lloc on es fa el ball, i en l'ordre ontinyentí-turc. A l'hora de tornar a les bandes s'han de quedar encarats, però no ho fan tots de la mateixa forma; els primers i tercers tornen al lloc d'on han eixit, mentre que els segons i quarts s'intercanvien, els ontinyentins passen al costat dels turcs, i a la inversa. Així s'hauran quedat per poder realitzar la següent figura: la "batalla de quatre", en què els huit balladors es divideixen en dos quadres: un format per les dues primeres parelles i l'altre per les dues darreres. Cada grup ha de fer un quadre, en què els dos ontinyentins han d'enfrontar-se amb els dos turcs, fins que tornen al lloc de partida. Els turcs es desplacen pel centre del quadre i els ontinyentins per fora.

A continuació es realitza la següent batalla: "batalla en parella". Aquesta vegada el cavaller turc només s'enfronta amb el cavaller ontinyentí que té al davant. Els dos es desplacen cap al centre i quan s'hi ajunten, comencen a xocar les espases mentre fan una volta sobre un punt central fins que tornen al lloc de partida. En acabant tornen a realitzar la "batalla de quatre", i quan acaben, donen pas a l'última batalla o la "batalla dels huit", en què es formen dos cercles: el de dins, format pels quatre cavallers ontinyentins, i el de fora, pels quatre cavallers turcs. En esta coreografia tots els cavallers turcs s'han d'enfrontar amb tots el cavallers ontinyentins.

Quan s'acaba l'última batalla, els huit cavallets queden en un únic cercle, en el qual posaran les espases al mig i els triomfadors van alçant-les a poc a poc. Com que tots els cavallers, ontinyentins i turcs, alcen l'espasa al mateix temps, es considera que tots són triomfadors i ningú és derrotat. Això és conegut com el cercle de la concòrdia. El ball s'acaba amb l'eixida dels cavallets cap al públic per intentar espantar-los en alçar-los el cap. Això és conegut com el cercle de la concòrdia. El ball s'acaba amb l'eixida dels cavallets cap al públic per intentar espantar-los en alçar-los el cap.

Pel que respecta a la música, tant la del ball com la del passacarrer o cercavila, va ser composta per l'ontinyentí Saül Gómez Soler, i ens la interpreta el grup de tabal i dolçaina "La Colla". Els cavallers van vestits amb roba que intenta recrear les tropes d'aquells temps.

Cavallets

Els ontinyentins amb camisa blanca, i pantalons, jupetí i boina de color verd obscur. Els turcs amb pantalons i camisa de color cru, i jupetí i turbant de color marró. Pel que fa a la roba dels cavallets, els turcs duen un faldó verd obscur amb ratlla daurada a les parts baixa i alta del faldó, així com unes gualdrapes negres amb tres mitges llunes platejades. Els cavallets ontinyentins duen un faldó de vellut a franges roges i grogues que representa la bandera de la nostra ciutat, així com una gualdrapa roja amb l'escut d'Ontinyent i cadascun dels cavallets du una inicial d'un dels quatre títols que té la nostra ciutat: A d'antiga, N de noble, LL de lleial i C de caritativa. La roba ha estat confeccionada per Concepció Ballester i Gandia.

A més de la roba, els cavallers duen una espasa amb què poder representar les batalles, i els cavallets duen al pit un escut metàl·lic, els turcs tres mitges llunes i els ontinyentins la bandera d'Ontinyent, la quadribarrada. Eixos dos elements han sigut realitzats artesanalment per Rafel Ballester i Gandia. Hi ha quatre colors diferents de cavallets, i l'ordre dels ontinyentins és: blanc, negre, marró clar i marró obscur; el dels turcs marró clar, marró obscur, blanc i negre. Amb això s'aconsegueix que no es repeteixen els colors dels quatre cavallets en cap dels tres quadres possibles.

Des de la Colla de Campaners d'Ontinyent, associació que s'encarrega del manteniment del ball, es vol donar les gràcies al Grup de Danses d'Ontinyent per la seua ajuda estos últims anys en la coordinació i cerca dels balladors, així com al Col·legi Públic Martínez Valls perquè aquests dos últims anys han sigut els qui s'han encarregat d'ensenyar la coreografia als xiquets i xiquetes, a fi de tenir així balladors. Esperem que aquest escrit haja servit perquè la població d'Ontinyent conega un poc més un dels seus sis balls processionals.

LES CERCAVILES DELS CAVALLETS D'ONTINYENT

Cercavila Serra Mariola

Aquest versiona per a la desfilada la tan coneguda cançó, una mena d'himne de les nostres comarques, que homenatja la meravellosa i màgica Serra de Mariola. Cal considerar aquesta cançó com una de les més antigues, velles i belles del nostre repertori autòcton.

**"Serra de Mariola, tota a floretes.
Tota a floretes sí, tota a floretes no.
Tota a floretes.**

**On van les Socarrades ? A les fontetes
A les fontetes sí, a les fontetes no.
A les fontetes.**

**On van les Alcoianes? A fer botgetes.
A fer botgetes sí, a fer botgetes no.
A fer botgetes.**

**Serra de Mariola, tota a floretes.
Tota a floretes sí, tota a floretes no.
Tota a floretes"**

El Rossinyol

Quan sona aquesta peça, els cavallets fan una mena de dansa de continuïtat: s'alcen totes les espases al centre i van passant d'un en un tots els cavalls, de darrere al davant. El primer que passa és el darrer cavallet turc, i al darrere, el Cap de Dansa, que conclourà el ball. En cap moment s'atura el ritme d'avançada del conjunt del ball.

**"Rossinyol que vas a França, rossinyol;
encomana'm a la mare, rossinyol;
d'un bell boscatge, rossinyol, d'un vol..**

**Encomana'm a la mare, rossinyol;
I a mon pare no pas gaire rossinyol;
d'un un bell boscatge, rossinyol, d'un vol..**

**Perquè m'ha mal maridada, rossinyol;
A un pastor me n'ha donada, rossinyol;
d'un bell boscatge, rossinyol, d'un vol..**

**Que em fa guardar la ramada; rossinyol;
N'he perduda l'esquellada; rossinyol;
d'un bell boscatge, rossinyol, d'un vol.."**

Taller de dansa

JOTA RODÀ / BALL DE LA SAFANÒRIA - ONTINYENT

Is noms del ball ens suggereixen el caràcter híbrid d'aquest ball, en què, per una part, el to major de la variant instrumental i cant ens porta cap als balls afandangats, i les sis frases musicals del *cantaor* ens mantenen dins l'estructura musical dels "uns".

El Mil·lenni, 1999

Els balls afandangats característics particularment a l'àrea geogràfica de la Serra de Mariola i els seus voltants, es tracta de balls diferenciats si els comparem amb els d'altres zones o comarques. Tots ells participen d'una sèrie de característiques:

- ⇒ Tenen la cobla o part cantable composta d'una quantitat parella de frases musicals dins d'una tonalitat major.
- ⇒ No utilitza l'escala musical "andalusa" que es donava en la variant instrumental dels "uns".

Al ball de la safanòria també sol dir-se "*jota rodà*", ja que els seus orígens són medievals, on es feien els anomenats "balls rodats", que solien ballar-se als patis de les cases senyoriales per celebracions populars que eren oferides als convidats de torn.

LLETRA DE LA JOTA RODÀ – BALL DE LA SAFANÒRIA - ONTINYENT

Santa Anna està en un altet
i a mi, pujar mai em costa.
Les xiques del Ravalet
per no filar trenquen l'osca.

Per a aguardent la Vall d'Albaida,
per a bon vi en el Comtat,
per a cireres Almudaina
per a pansa el Marquesat.

Ai Conxeta, filla meua,
no jugues amb la farina
que totes es casaran
i tu et quedaràs fadrina.

EL COPEO D'ONTINYENT

Taller de dansa CPFFPA Sant Carles
Ontinyent, 28 de juny de 2011

és un ball que mostra unes característiques semblants als balls “afandangats” característics de la nostra comarca.

En parlar del Copeo, cal dir que és un ball emparentat amb la seguidilla. L'estrofa literària que usa és la cobla o cançó i no l'estrofa de la seguidilla, a més, du una tornada cantada que sempre diu “rode la bola”.

Guarda una certa relació musical amb els copeos mallorquins, encara que els copeos valencians són molt més lents. Només s'han conservat tres exemples a la zona de la serra Mariola

En el cas del copeo d'Ontinyent, els moviments són més reposats i elegants. Hi ha canvi de la coreografia de rotgle per a la de quadres aliniats o barreja de les dues expressions coreogràfiques, ritme ternari i cobles separades per tornades

Lletra del Copeo d'Ontinyent

A bailar el copeo,
nadie me gana
que me lo enseñó anoche
una gitana.
Rode la bola rode la bola.
En Jijona segundo
me corté un dedo
una valencianita
me dio un pañuelo.

Rode la bola rode la bola
El pañuelo de sangre
sangre quedó manchado,
y mi corazón niña
enamorado.
Rode la bola rode la bola

Curs 09 - 10. Exhibició Parc Mestre Ferrero

X TROBADA
d'escoles de

DANSA VALENCIANA

17:30-20:30

dissabte 21 abril 2012

El Taller de Dansa Valenciana del CPFPA Sant Carles d'Ontinyent, en el 20é aniversari de la seua creació, vol expressar l'agraïment al Centre per la publicació d'aquest monogràfic sobre els balls populars d'Ontinyent.

El nostre agraïment també per a totes les persones, entitats, associacions, colles..., que han bolcat la seua saviesa en articles, cançons, música... sobre la nostra cultura, i els nostres balls, i que han estat les fonts dels articles que hem publicat.

A totes les persones que gaudiu amb la dansa, amb la nostra cultura: FELICITATS! i a continuar ballant!